

Recente artikelen

In deze tweede aflevering van de rubriek Recent artikelen (vgl. *Limosa* 55(2): 69-72) wordt het overzicht van 1981 afgerond. Voor wat betreft de tijdschriftartikelen denken wij een redelijke mate van volledigheid te hebben bereikt. Er blijft natuurlijk altijd discussie mogelijk over wat wel en wat niet in een dergelijke rubriek op te nemen (zie toelichting bij eerste aflevering) en een zekere mate van willekeur is nooit geheel uit te sluiten.

Deze volledigheid geldt niet voor rapporten die worden uitgegeven door allerlei instituten en overheidsinstanties. Deze publicaties hebben een zeer wisselende verspreiding waardoor het moeilijk is er een volledig overzicht van te krijgen. De redactie stelt zich dan ook voor om personen die bij dergelijke organisaties werkzaam zijn, te benaderen met het verzoek om jaarlijks een lijst samen te stellen van verschenen ornithologische rapporten.

Mochten er lezers zijn die aanvullingen kunnen geven op het overzicht van 1981, dan stellen wij het op prijs dat te vernemen. Deze worden dan in de eerstvolgende aflevering van deze rubriek opgenomen. Correspondentie kan men richten aan Paranka Surminski (Huybergseweg 12, 4631 GE Hoogerheide). Afleveringen van tijdschriften uit 1982 kan men inzenden aan de samensteller van het *Verslag vogelstudie* dat jaarlijks door SOVON/COV wordt uitgegeven (*J. Steenman, Willibrordweg 1, 3911 CC Rhenen*). Voor wat betreft de regionale publicaties wordt bij het samenstellen van deze rubriek uitgegaan van de verzameling tijdschriften die voor het *Verslag vogelstudie* worden ingezonden.

Voor dit overzicht werden de volgende regionale bladen en uitgaven doorgenomen (tevens zijn organisatie en redactie- of contactadres vermeld):

Ficedula Twentse Vogelwerkgroep; Hakenbergweg 18, 7588 RM Beuningen (O)
Grauwe Gors Avifauna Groningen; Thorbeckelaan 5, 9722 NA Groningen
Grutter Vogelbeschermingswacht Zaanstreek; Burg. Versteegenstraat 26, 1551 TD Westzaan
Hak-al Natuur- en Vogelwacht Culemborg; Postbus 381, 4100 AJ Culemborg
KNNV Vogelwerkgroep Voorne Mededeling KNNV Vogelwerkgroep Voorne; Lijsterbeslaan 10, 3233 CJ Oostvoorne
Kruisbek Vogelwacht Utrecht; Fazantenkamp 795, 3607 EA Maarssen
Mededelingen Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek; Berberislaan 38, 7101 ZX Winterswijk
Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Wageningen KNNV Vogelwerkgroep Wageningen; Kerkstraat 8, 6668 AN Randwijk
Mourik Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken; Stollenbergweg 38, 6572 AC Berg en Dal
Onderzoeksmededelingen KNNV Vogelwerkgroep Walcheren; Schoutstraat 22, 4336 HR Middelburg
Sterna Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland; Nw. Kraayertsedijk 1, 4456 NV Lewedorp

Tureluur KNNV Vogelwerkgroep Zwolle; De Genestetstraat 4, 8023 BE Zwolle

Herkenning en verenkleed

ANONYMUS 1981. Albino Scholekster. Vogeljaar 29: 139.

DEN BLANKEN G., BOERE G. C. & NIEBOER E. 1981. Primary moult of the Redshank *Tringa totanus* in the Dutch Waddenzee studied by collecting shed feathers; a test. *Ardea* 69: 115-124.

Van 1 juli tot 24 september 1975 werden op hoogwatervluchtplaatsen op Vlieland ruiveren van de Tureluur verzameld. Meestal kon van de gevonden veren het handpennummer niet worden bepaald, zodat de rui niet adequaat kan worden bestudeerd met deze methode alleen.

Algemene biologie

OSIECK E. R. 1981. Barmsijzen. Vogels 1: 63-65. Naast algemene informatie een kort overzicht over de invasie van 1972.

VOOUS K. H. 1981. Sperwer, vogeljager van professie: hij kan niet anders. Vogels 1: 58-60.

— 1981. Roodpootvalk [—] op ongewone wegen. Vogels 1: 102-104.

— 1981. De Beflijster. Vogels 1: 118-121.

— 1981. De Lachstern. Vogels 1: 177-180.

— 1981. De Zwarte Wouw [—] onschuldigste aaseter van Europa. Vogels 1: 184-186.

Broeden en voedsel

BAEYENS G. 1981. Magpie breeding success and Carrion Crow interference. *Ardea* 69: 125-139. — Kraaien kunnen het broedsucces van Eksters beperken door hen te verdrijven van het nest of door het roven van eieren of jongen. Eksters kunnen zich hiertegen beschermen door hun nest te overkappen of door te gaan broeden dichtbij huizen, wegen of andere kernen van menselijk verkeer.

— 1981. Functional aspects of serial monogamy: the Magpie pairbond in relation to its territorial system. *Ardea* 69: 145-166. — In een eksterpopulatie werd nagegaan of een verdwenen territoriumbeziiter werd vervangen en of de eenzaam overblijvende partner werd verdreven door een ander paar dan wel zich kon handhaven en hertrouwen. Hieruit kan blijken of broeddichtheid wordt beperkt door territoriumdrag.

— 1981. The role of the sexes in the territory defence in the Magpie (*Pica pica*). *Ardea* 69: 69-82. — De mate van territoriale agressie van Eksters blijkt te worden beïnvloed door de verwantschap tussen territorium-bezitters en niet-broeders, de afstand tot het nest, de seizoenen

- en de sexe en het gedrag van de indringers. Territoriale mannetjes zijn veel agressiever tegen indringers van gelijk geslacht, voor territoriale wijfjes spelt de sexe van de indringer een minder grote rol.
- DE BEER H. F. M. 1981. Koekoek in het duingebied. Op het Vinketouw (38) 1981[1]: 8-9. — Enige gegevens over het broeden in de duinen tussen Katwijk en Wassenaar.
- BEIJERSBERGEN R. 1981. Broedgevallen van Futen in augustus 1981. Vogeljaar 29: 323.
- BERGS J. M. 1981. Koolmeesnest in oud nest van Merel. Vogeljaar 29: 81.
- BRAAT C. *et al.* 1981. Putters en Groenlingen eten grove dennezaden. Vogeljaar 29: 263.
- DENNEMAN W. D. 1981. De voedselkeuze van de Ekster in het Nederlandse duingebied. Vogeljaar 29: 194-203.
- VAN DEURSEN C. 1981. Een mogelijk geval van bigamie bij de Tapuit (*Oenanthe oenanthe*). Op het Vinketouw (38) 1981[1]: 5-7. [Hetzelfde artikel werd ook gepubliceerd in *Graspieper* 1(1): 16-17, vgl. *Limosa* 55: 69].
- DIRKSEN S. 1981. Dicht bij elkaar broeden van Kievit en Tureluur. *Aythya* 20(3): 18-23. — Resultaten van een inventarisatie in 1978 in de Paesenerpolder.
- DUCHATEAU M. J. & HOEKSTRA J. 1981. De Zwarte Kraai *Corvus corone* op het Naardermeer. Vogeljaar 29: 188-193.
- FRIESWIJK J. J. 1981. Zanglijsters en veldslakken. Vogeljaar 29: 248-249.
- HAVERSCHMIDT F. 1981. Nest van een Wulp met 6 eieren. *Vanellus* 34: 142-143.
- HUURNEMAN J. G. 1981. Buizerd vangt regenwormen. Vogeljaar 29: 83.
- DE JONG F. 1981. Laat broedgeval Spreeuw? Vogeljaar 29: 323.
- DE JONG K. H. 1981. Huismus voedt zich met doodgevlogen insecten. Vogeljaar 29: 257.
- JONKERS D. A. 1981. Koolmeesnest in oud merelnest. Vogeljaar 29: 323.
- 1981. Het voedsel van de Appelvink. *Natura* 78: 259. — In Zuid-Limburg blijken onder andere knoppen van bomen en rijpe peulen van groene erwten gegeten te worden.
- JUKEMA J. *et al.* 1981. Huiszwaluwen en plaatstrouw. *Vanellus* 34: 11-14. — In 1971-80 werden in drie kolonies in de omgeving van Harlingen in totaal 536 Huiszwaluwen geringd waarvan 84 in latere jaren op de ringplaats werden teruggevangen.
- [LEBRET T.] 1981. De balts van de Wilde Eend. *Vogels* 1: 188-191.
- LICHTENBELD H. J. 1981. Foeragerende Zilvermeeuwen. Vogeljaar 29: 262.
- VAN NOORDWIJK A. A., VAN BALEN J. H. & SCHARLOO W. 1981. Genetic and environmental variation in the clutchsize of the Great Tit (*Parus major*). *Neth. J. Zool.* 31: 342-372. — Een analyse van genetische en niet-genetische factoren die bepalend zijn voor het aantal eieren in het eerste legsel van de Koolmees.
- PETERI G. *et al.* 1981. Torenvalkencommune. Vogeljaar 29: 86. — Legsel van 10 eieren in een nestkast waaruit bij controle twee vrouwtjes kwamen (een mannetje vloog eerder weg). Acht jongen kwamen groot.
- PRINS H. & YDENBERG R. 1981. Brandganzen en Rotganzen op de kwelder van Schiermonnikoog. *Waddenbulletin* 16: 174-178. — Verspreiding, voedselkeus en dagindeling van deze ganzen op Schiermonnikoog. Experimentele benadering van graasgedrag en -intensiteit. Geconcludeerd wordt dat de ganzen de vegetatie zodanig begrazen dat de eiwitproductie van de planten optimaal is en de ganzen veel eiwitten kunnen opnemen, hetgeen een voorwaarde is voor een hoog broedsucces.
- SARIS F. J. A. 1981. Rallen in de Makkumer Zuidwaard. *Vanellus* 34: 2-6. — Enige resultaten van een onderzoek in 1976 onder meer naar gedrag en biotoopkeuze.
- SPRANG A. & DE BRUIJN L. 1981. Het gedrag van de Ooievaar in beeld. *Kruisbek* 24(6): 228-234. — Verslag van gedragsonderzoek bij het ooievaarspaar van Schoonrewoerd.
- STRUBOS J. P. 1981. Kuifleeuwerik broedend op plat dak. Vogeljaar 29: 263. — Den Haag, 1911-13.
- TINBERGEN J. M. 1981. Foraging decisions in Starlings (*Sturnus vulgaris* L.). *Ardea* 69: 1-67. — Op Schiermonnikoog werden zes seizoenen veldwerk besteed aan de vraag of Spreeuwen beslissingen over de keuze van prooi soort en landingsplaats nemen met het doel een zo hoog mogelijk energetisch rendement te behalen.

Nestkasten

- DE BOER W. 1981. Nestkastverslag 1980. *Ficedula* 10 (1): 13-19. — Overzicht van de resultaten in tien terreinen in Twente, waar in totaal 935 nestkasten hangen.
- SCHUIJL G. P. J. 1981. Het Deelerwoud - nestkastenverslag 1980. *Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Wageningen* 21(1): 38-42.
- DE SOETE H. W. & SEYFFERT J. P. 1981. Nestkastenverslag 1976, 1977, 1978. Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi en omstreken. — Het verslag heeft betrekking op Het Gooi, waar in de jaren van onderzoek resp. 1059, 903 en 911 nestkasten werden gecontroleerd.
- VAN WAVERVELD G. 1981. Werktekening van Wageningse kast. Vogeljaar 29: 32-33. — Met toelichting.
- WERKGROEP NESTKASTONDERZOEK. 1981. Zin en onzin bij het plaatsen van nestkasten. *Vogels* 1: 95-97. — Reactie op de publicatie van Braaksma & Boere: „Is het plaatsen van nestkasten wel zinvol?” (*Lepelaar* 67: 41-44).

Trek en ringonderzoek

- BEINTEMA A. J. & MÜSKENS G. J. D. M. 1981. Veranderingen in de trekgewoonten van de Watersnip (*Gallinago gallinago*) in Europa en de invloed van de mens hierop. Rapport Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. — 2312 terugmeldingen werden bewerkt om na te gaan of, gezien de

- achteruitgang van de Watersnip in Nederland, maatregelen ten aanzien van de jacht gewenst zijn. De snippen die van augustus tot oktober in NW-Europa verblijven, zijn voor een belangrijk deel afkomstig uit de USSR. Nederland is voor een deel van deze vogels ruigebied. Het is aanmerkelijk te maken dat de snippen hun belangrijkste ruigebied in recente tijd van Nederland naar Engeland hebben verlegd. [Verkorte en aangepaste versie is opgenomen in het rapport van de Werkgroep Watersnip (zie onder)].
- VAN DER GELD J. 1981. Het winterverblijf van in de Zaanstreek broedende Kokmeeuwen (*Larus ridibundus*). Grutter 5(1): 10-11. — Analyse van terugmeldingen.
- HASSING L. 1981. Verslag 5e vangseizoen ringstation Overdinkel. *Ficedula* 10(3): 103-109. — Overzicht van de vangstresultaten in de periode 1976-81.
- TE RIJDT H. A. 1981. IJsvogelonderzoek II. Vogeljaar 29: 94-95. — Analyse van 120 terugmeldingen. [Vrijwel identiek artikel werd gepubliceerd in *Ficedula* 10(1): 19-22.]
- SCHEKKERMAN H. 1981. Nachtelijke trek op Terschelling. *Aythya* 20(1): 27-29. — Verslag van een nachtelijke telling op 15 augustus 1980 bij de vuurtoren De Brandaris.
- SPEEK B. J. [1981] Ringverslag 1980. Vogeltrekstation, Arnhem. — Aantal geringde vogels en aantal terugmeldingen in 1980.
- WASSENAR R. D. 1981. Tarsus of tibia, experiment Kokmeeuw 1968. Op het Vinketouw (39) 1981[2]: 5-8. — In 1968 werden 4095 pulli van Kokmeeuw aan het loopbeen (tarsus) geringd en 4107 boven het loopbeen (tibia). Alhoewel algemeen wordt aangenomen dat ringen die boven het loopbeen zijn aangelegd minder opvallen, verschilde het aantal terugmeldingen tussen beide methoden niet significant. Bij Kokmeeuwen slijten ringen aan het loopbeen echter aanzienlijk sneller en veel onregelmatiger dan ringen die om de tibia zijn aangelegd.
- WERKGROEP WATERSNIP 1981. Analyse van ringgegevens uit enkele Noord- en West-Europese landen betreffende de Watersnip (*Gallinago gallinago*). Rapport Directie Faunabeheer, Zoetermeer. [De bewerking van terugmeldingen is in meer uitgebreide vorm als RIN rapport verschenen (zie onder Beintema & Müskens).]
- een telling in het weekend van 28 februari/1 maart in de provincie Utrecht.
- & KLEMMANN M. 1981. Het voorkomen van de Dodaars in de winter 1979-80. *Kruisbek* 24(2): 51-60. — Verslag van dodaarzentellingen in de provincie Utrecht.
- BOSSENBROEK P. 1981. De Roek in Limburg-overzicht van de vroegere en de huidige stand. Vogeljaar 29: 23-26. — Met drie verspreidingskaarten waarvan één betrekking heeft op het voorkomen buiten de broedtijd.
- BRAAKSMA S. 1981. Kerkuilenstand in 1979 drastisch teruggelopen. *Vogels* 1: 16-17. — In Nederland werden in 1979 slechts 64 zekere broedgevallen geconstateerd na een hoge sterfte in de winter 1978/79.
- [BROUWER] H. 1981. De Rode Wouw in Nederland in 1979 en 1980. *Vogels* 1: 164-165, 205. — Verslag van 108 waarnemingen.
- BUISE M. A. 1981. De Roodborsttapuit (*Saxicola rubetra*) als broedvogel in oostelijk Zeeuws-Vlaanderen. *Veldorn. Tijdschr.* 4: 67-76. — Voorkomen van naar schatting 25-50 paar.
- CORSTIAANS P. J. A. 1981. Kerkuileninventarisatie 1976-1981. Onderzoeksmededelingen KNNV Vogelwerkgroep Walcheren 1981(1): 1-7. — Gegevens over de Kerkuil als broedvogel op Walcheren.
- GERRITSEN G. 1981. Blauwe Kiekendieven in de IJssel-delta. *Tureluur* 1(3): 38-43. — Analyse van alle bekende waarnemingen.
- HAVEN A. 1981. Eksters en Zwarte Kraaien in de gemeente Niedorp in de jaren 1975-1981. Jaarverslag Vogelwerkgroep Niedorp 1981: 15-18. — In het onderzoekgebied van 4258 ha zijn nesten geteld van Ekster en Zwarte Kraai. Voor de verschillende jaren worden de aantallen nesten per deelgebied en de dichtheid voor het onderzoekgebied als geheel opgegeven.
- HAITJEMA T. 1981. De verspreiding van de Huiszwaluw in Friesland. *Vanellus* 34: 138-141. — In 1979-80 werden 6464 bewoonde nesten geteld; het totaal aantal nesten lag vermoedelijk tussen 10 000-10 675, hetgeen 2 à 2½ maal zoveel is als opgegeven in de *Vogels van Friesland*.
- DEN HELD J. J. 1981. Population changes in the Purple Heron in relation to drought in the wintering area. *Ardea* 69: 185-191. — Uit onderzoek in Nederland en Zuid-Frankrijk blijkt dat de grootte van de Westeuropese populaties van Purperreiger, Kwak en Ralreiger afhankelijk is van de jaarlijkse regenval in West-Afrika, maar dat dit niet geldt voor de Kleine Zilverreiger, omdat die in de wintergebieden een andere verspreiding, habitat en dieet heeft.
- JONKERS D. A. 1981. Het oeiervaarsjaar 1981. Vogeljaar 29: 289-294. — Vier bezette nesten waarvan op drie jongen werden grootgebracht.
- 1981. Het Waterhoentje na het broedseizoen. *Vogels* 1: 148-151. — Over voorkomen en trek.
- VAN DER KOLK H. 1981. Gierzwaluw- en huiszwaluw-telling Zwolle 1981. *Tureluur* 2(1): 14-17. — Resultaten van een nestentelling.
- VAN DEN MUNCKHOF P. 1981. Noordlimburgse Ortolanen bedreigd door bio-industrie! Vogeljaar 29: 180-187.

Voorkomen van soorten

- BAUMEISTER G. A. 1981. De Kemphaan in de Dorregeester Polder. Grutter 5(4): 67-73. — Resultaten van een inventarisatie in de periode 1976-80.
- VAN DEN BERGH L. M. J. 1981. Broedgevallen van de Kluut (*Recurvirostra avosetta*) langs de grote rivieren. Vogeljaar 29: 140-143.
- VAN BEUSEKOM R. 1981. De Blauwe Reiger als wintervogel in de provincie Utrecht. *Kruisbek* 24(1): 37-45. — Verslag van tellingen in de winter 1979/80.
- BOGAERT G. 1981. Dodaarzentelling 1981. *Kruisbek* 24(2): 67-68. — Overzicht van de resultaten van

- NAUTA N. 1981. Roekenkolonies rondom Zwolle. *Tu-
reluur* 1(4): 61-63. — Beschrijving van de kolon-
nies en hun grootte.
- PEERAER A. M. 1981. Inventarisatie van de Roek
(*Corvus frugilegus*, L.) in Nederland in de jaren
1970, 1975 en 1980. Rapport Directie Faunabe-
heer, Zoetermeer. — Overzicht van resultaten
van tellingen die door de Directie Faunabeheer
werden georganiseerd. In 1970, 1975 en 1980
werden resp. 10 683, 9956 en 19 175 nesten ge-
teld in 178, 178 en 195 kolonies.
- ROOS M. 1981. 1980 en 1981, twee matige huiszwalu-
w-jaren. *Grutter* 5(6): 114-116. — Overzicht van
nestentelling in de Zaanstreek en omgeving in
de jaren 1971-1981.
- VAN WINDEN A. 1981. Kokmeeuwen op Skylge. *Ay-
thya* 20(6): 8-20. — Begin augustus 1981 werden
tellingen uitgevoerd op de hoogwatervlucht-
plaatsen op Terschelling; er werd onder meer
aandacht besteed aan de verhouding tussen win-
terkleed en zomerkleed.
- ### Broedvogel-inventarisaties
- BAKKER L. *et al.* 1981. De relatie tussen de broedvo-
gelstand en de vegetatietypen in een deel van
Voorne's Duinen. KNNV Vogelwerkgroep
Voorne Mededeling 16. — Verslag van een in-
ventarisatie met de karteringsmethode in de ja-
ren 1978-80 in Quakjeswater, Zwarte Hoogte en
Breede Water.
- VAN DEN BOUT M. T. 1981. Broedvogels van de Rem-
merdense Heide. Mededelingenblad KNNV Vol-
gelwerkgroep Wageningen 21(1): 37. — Het 67
ha grote gebied werd in 1980 geïnventariseerd.
- BRAAKSMA S. 1981. Natuur en landschap in Goirle en
de Hilver, 3. Uitgave Staatsbosbeheer, Tilburg.
— Verslag van een in 1979 en 1980 uitgevoerd
broedvogelonderzoek in het kader van een ge-
plande ruilverkaveling. Veel verspreidingskaar-
ten; ook is een overzicht opgenomen van alle be-
kende gegevens van niet-broedvogels.
- CONTACT MILIEUBESCHERMING NOORD-HOLLAND 1981.
Beknopt verslag broedvogelstand gedeelte Guis-
veld 1971-1979. *Grutter* 5(1): 12-17. — 51 ha
van het Guisveld werd geïnventariseerd volgens
de karteringsmethode.
- GERRITSEN G. J. 1981. Twente, ornithologische ont-
wikkelingen afgeleid uit integratie van be-
staande onderzoeken. Rapport Provinciale Pla-
nologische Dienst Overijssel, Zwolle. — Ont-
wikkeling van de broedvogelstand per biotoop in
Twente in de periode 1966-80 aan de hand van
52 indicatorsoorten. Alleen de in bos broedende
indicatorsoorten blijken zich te kunnen handha-
ven, alle andere soorten zijn in genoemde perio-
de sterk in aantal afgenomen. De oorzaken van
de ontwikkelingen worden zoveel mogelijk ver-
klaard en tenslotte worden er aanbevelingen ge-
daan tot behoud en ontwikkeling van de nog
aanwezige ornithologische waarden.
- 1981. Noordwest-Overijssel, onderzoek naar
broedvogels, doortrekkers en wintergasten in de
polders. Rapport Provinciale Planologische
Dienst Overijssel, Zwolle. — Delen van het in
1980 en 1981 onderzochte poldergebied (12 000
ha) bleken door hoge broeddichtheden voor Zo-
mertaling, Slobeend en Grutto van nationale be-
tekenis. Ook bleek het gebied van internationale
waarde als overwinteringsgebied voor Kolgans,
Rietgans, Grauwe Gans, Brandgans en Kleine
Zwaan. [Beide rapporten verkrijgbaar bij PPD
Overijssel, t.a.v. G. J. Gerritsen, Postbus 73,
8000 AB Zwolle]
- GROTEHUIS J. 1981. Weidevogelinventarisaties in de
Zuidoost-Achterhoek. Mededelingen Vogel-
werkgroep Zuidoost-Achterhoek 8(1): 24-28. —
Resultaten van inventarisaties die in de periode
1974-80 in Winterswijk en omgeving werden uit-
gevoerd.
- VAN 'T HOLT B. 1981. De heidevogels van de Leusder-
hei. *Kruisbek* 24(4): 150. — Verslag van een in
1980 uitgevoerde inventarisatie.
- JACOBUSSE C. 1981. De broedvogels van het Zeepe
1979/81. *Sterna* 25(3): 72-74. — Bijna 70 soor-
ten kwamen tot broeden.
- KIEVIT H. & VAN DER TOL M. 1981. Broedvogelinven-
tarisatie Regulieren 1980. Uitgave Natuur- en
Vogelwacht Culemborg. — Het onderzochte ge-
bied, gelegen bij Culemborg, is c. 200 ha groot
en werd geïnventariseerd volgens de territo-
riumkartering met ruim 20 bezoeken. Er werden
44 soorten broedend vastgesteld.
- KLOMP W. H. & VAN DORSSEN N. C. 1981. Het Zwa-
nenwater, ornithologisch onderzoek in 1979,
1980 en 1981. Uitgave Vogelwerkgroep Scha-
gen. — Naast een overzicht van waarnemingen
uit de jaren 1979 en 1980 worden ook de aantallen
broedparen genoemd voor de jaren 1979,
1980 en 1981.
- MEIJER R., FEY D. & VAN DER NAT J. 1981. De ontwik-
keling van de broedvogelbevolking van de Bies-
bosch na de afsluiting van het Haringvliet. Vo-
geljaar 29: 18-22. — In de Biesbosch zijn nu 100
soorten regelmatige broedvogel waaronder be-
langrijke aantallen Roerdompen, Bruine Kie-
kendieven en Blauwborsten. Bovendien is het
voorkomen van Kwak en Cettis Zanger belang-
wekkend. Eén van de belangrijkste wetlands van
ons land.
- MEININGER P. L. 1981. Broedvogels in het Deltagebied
in 1979. *Sterna* 25(1): 18-21. — Overzicht van
aantallen broedparen van Bruine Kiekendief,
Kluut, plevieren, meeuwen en sterns in 90 ter-
reinen in het Deltagebied.
- NAUTA K. [1981]. [Weidevogels in het wachtgebied
Franeke in 1980]. Vogelwacht Franeke en om-
streken 1980: 2-8. — Overzicht van het aantal
broedparen (*c.q.* getelde paren en gevonden
nesten) van Kievit, Grutto, Scholekster, Ture-
luur op 6700 ha wei- en bouwland. Sinds 1976
slechts geringe schommelingen in aantallen.
- PEETSMA J. 1981. Verslagen van de wachten over 1980.
Vanellus 34 Bijlage. — Telgegevens en resulta-
ten nazorg van weidevogels in Friesland in 1980.
- ROL W. 1981. Broedvogels van de Markerpolder
(1969-1981). *Grutter* 5(5): 94-100.
- VAN SCHARENBURG K. 1981. Het inventariseren van
broedvogels. *Kruisbek* 24(2): 69-75, 86. — Aan-
wijzingen en kanttekeningen bij de karterings-
methode.

- SIEBENGA H. & ZUMKEHR P. J. 1981. Avifauna [van Bakkeveen-Wijnjewoude]. *Vanellus* 34: 114-122. — Een broedvogelinventarisatie van het bosgebied ten zuiden van het Koningsdiep (c. 450 ha) leverde in 1980/81 soorten op.
- SLUYTER T. & VAN DER WEES A. 1981. Broedvogelinventarisatie duinen Schouwen 1981. *Sterna* 25(4): 93-96. — Overzicht van de broedvogelbevolking in een twaalfal gebieden op Schouwen.
- STEENMAN J. & STEENMAN-VAN RIEL C. 1981. Verslag broedvogelonderzoek van de Laarsenberg 1980. *Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Wageningen* 21(1): 35-37. — Laarsenberg (53 ha) werd geïnventariseerd volgens de karteringsmethode.
- VLOTES J. W. 1981. Broedvogelinventarisatie „De Hartelaar” 1979. Uitgave Vogelwerkgroep Oost-Veluwe. — Van het landgoed De Hartelaar in de gemeente Voorst werd 32 ha bosgebied geïnventariseerd volgens de territoriumkarteringsmethode (12 bezoeken). Er werden 27 soorten broedend vastgesteld. Tevens is aandacht besteed aan overwinterende soorten.
- DE WIJS H. 1981. Verslag van het broedvogelonderzoek in de Haviker- en Beimerwaard 1980. Uitgave Vogelwerkgroep Arnhem en omgeving. — Inventarisatie van twee kleiputten (c. 16 ha) en omliggende graslanden (c. 65 ha). In totaal werden door middel van de karteringsmethode 44 soorten broedend vastgesteld.
- Tellingen buiten het broedseizoen**
- VAN BEUSEKOM R. 1981. Verslag van de roofvogeltelling in de provincie Utrecht winter 1980/81. *Kruisbek* 24(6): 256-266. — Bijna 700 km² werd driemaal geïnventariseerd, in december, januari en februari.
- VAN DEN BIJTEL H. J. V. 1981. Vogeltrektellingen bij Driebergen in het najaar van 1980. *Kruisbek* 24(3): 93-100.
- 1981. Steltloper- en waterwildtellingen in de uiterwaarden van Gravenbol. *Kruisbek* 24 (5): 205-210. — Resultaten van een op 15 februari en 7 maart 1981 uitgevoerde telling tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen.
- BRINKMAN A. 1981. Resultaten watervogeltellingen op de randmeren in de winter van 1980/81. *Kruisbek* 24(6): 237-240.
- DIRKSEN S. *et al.* 1981. Verspreiding en aantallen roofvogels in de provincie Groningen in de winter 1979/80 en 1980/81. *Grauwe Gors* 9(2): 1-25. — Resultaten van de in het kader van de landelijke roofvogeltellingen uitgevoerde inventarisatie met veel verspreidingskaarten.
- EYKELENBOOM A. A. & EYKELENBOOM E. C. 1981. Verslag vogeltellingen Westplaat te Oostvoorne 1980. KNNV Vogelwerkgroep Voorne. Mededeling 15. — Tellingen werden maandelijks uitgevoerd.
- VAN GASTEREN H. 1981. Kauwenslaapplaats in Hoorn. *Aythya* 20(1): 10-13. — Gedetailleerde beschrijving van kauwentellingen op de slaapplaats in de eerste helft van oktober.
- 1981. Ransuilen. *Aythya* 20(5): 8-12. — Resultaten van een regelmatige telling op een roestplaats in Hoorn in de winter 1980/81. Ook zijn braakbalanalyses uitgevoerd.
- GROTENHUIS J. & VAN SCHARENBURG K. 1981. Het schatten van aantallen. *Kruisbek* 24(2): 83-86. — Verslag van een experiment waarbij een grote groep vogelaars het aantal bonen op een dia moest schatten.
- JONKERS D. A. *et al.* 1981. Stootvogeltellingen in Nederland in de winter 1980/81. Vogeljaar 29: 309-318. — In december en februari werden ruim 6700 en 6900 roofvogels geteld over een oppervlakte van ruim 14 000 km².
- VAN DER KAMP A. [1981] Vogeltrek 1980. Vogelwerkgroep Eibergen jaarverslag 1980: 24-38. — Verslag van 38 tellingen van elk 2½ uur in de periode 10 augustus-30 november 1980 op een telpost bij Eibergen. Van 29 soorten zijn de getelde aantallen in figuren weergegeven.
- VAN KUIK B. 1981. Waterwildtellingen. *Ficedula* 10(1): 3-11. — Overzicht van de resultaten van watervogeltellingen in Twente in de periode 1977-80.
- LEYS H. 1981. Vogeltellingen in de Jufferswaard te Renkum in de periode 1952 t/m 1961. *Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Wageningen* 21(1) Bijlage. — 10 jaar lang werd het gebied 8 à 10 keer per maand geteld.
- MENKVELD E. 1981. Het voorkomen van meeuwen (*Laridae*) op het Alkmaardermeer. *Grutter* 5(4): 75-78.
- MÜSKENS G. & THISSEN J. 1981. Stootvogeltellingen. Mourik 7(1): 12-16, 21-23. — Verslag van tellingen in het Rijk van Nijmegen (58 160 ha) en rond Wageningen (17 400 ha) in december 1980.
- 1981. Stootvogeltellingen januari 1981 Rijk van Nijmegen. Mourik 7(2): 52-57. — Tellingen in een gebied van 55 900 ha. Dichtheden Buizerd 1.27/km² (december 1980 1.20/km²) en Torenvalk 0.42/km² (december 1980 0.47/km²).
- NIJLAND F. 1981. Het opspuiten van de Camminghapolder. Vogeljaar 29: 281-288. — Resultaten van 20 tellingen verricht in de herfst van 1978 tijdens het opspuiten van een terrein van 220 ha ten oosten van Leeuwarden.
- THISSEN J. 1981. Stootvogeltellingen februari 1981. Mourik 7(3): 83-87. — Tellingen in een gebied van 52 110 ha. [Zie ook onder Müskens & Thissen]
- VAN DER TOL M. & KOMPIER T. 1981. Stootvogeltelling bij Culemborg. *Hak-al* 7(1/2): 7-9. — Resultaten van een telling uitgevoerd in december 1980 in een gebied van 5200 ha.
- VOSLAMBER B. 1981. Najaarstrekk over Winschoten in 1980. *Grauwe Gors* 9(1): 18-22. — Verslag van 14 ochtendtellingen.
- ZOLLINGER R. & MÜSKENS G. 1981. Roofvogeltellingen. Mourik 7(3): 75-78. — Tellingen en trekwaarnemingen van roofvogels in Groesbeek in de herfst en winter 1980/81.

Overige avifaunistiek

- HAVERSCHMIDT F. 1981. Nijlgans nu ook broedend in Noordoost-Overijssel. Vogeljaar 29: 263. — 1980, „landgoed in Noordoost-Overijssel”.

- DE JONG J. 1981. Buidelmee's broedde in Friesland. *Vanellus* 34: 169-171. — Beschrijving van een geslaagd broedgeval en een nestvondst.
- 1981. Zeldzame Sneeuwuil in Friesland. *Vogeljaar* 29: 84-85.
- TER KEURS W. & VERSTRAAL T. 1981. Na 33(?) jaar weer een succesvol broedgeval van Buizerd in koninklijke landgoederen „De Horsten” bij Wassenaar. *Vogeljaar* 29: 68-69.
- VAN KLINKEN J. 1981. Een Zwartkeelijster in de Groninger binnenstad. *Grauwe Gors* 9(1): 29. — Beschrijving van de waarneming van een Zwartkeelijster, die van 31 maart tot en met 3 april aldaar aanwezig was. Mogelijk een ontsnapte kooivogel (zie ook *Grauwe Gors* 9(3): 14).
- DE KNIJFF P. 1981. Het voorkomen van de Grote Irap (*Otis tarda*) in Nederland gedurende de winter 1978/1979. *Vogeljaar* 29: 1-8.
- 1981. Nogmaals de Grote Irap in Nederland 1978/1979. *Vogeljaar* 29: 326.
- MEEK H. 1981. Een Zwarte Ooievaar-paar in Twente. *Ficedula* 10(4): 136-138. — 14 waarnemingen in 1981 in Twente.
- OORT M. 1981. Overzomerende Geelsnavelduiker in Nederland. *Vogeljaar* 29: 46. [Zie ook *Dutch Birding* 3: 6-8, vgl. *Limosa* 55: 71]
- REDACTIE 1981. De Halsbandparkiet in Nederland. *Vogeljaar* 29: 323-324.
- Vogelsterfte**
- ANONYMUS 1981. Opnieuw onrustbarende toename prepareren van vogels. *Vogels* 1: 207-208.
- BLANKSMA P. 1981. „Wol” aan de benen van jonge vogels. — Op het Vinketouw (1981) 38[1]: 12-13. — Drie vangsten van pulli van Kievit en Scholtekster met wol om de poten.
- BLOK A. A. 1981. Schiphol en de oudste rechten van vogels. *Vogeljaar* 29: 27-29.
- BROM T. G. & BUURMA L. S. 1981. Microscopische herkenning van veerresten: hulpmiddel bij de analyse van aanvaringen tussen vliegtuigen en vogels. *Vogeljaar* 29: 9-17.
- BUURMA L. S. 1981. Vogelslachtoffers door windturbines? *Vogeljaar* 29: 170-179.
- CAMPHUYSEN C. J. 1981. Olieslachtoffers op de Nederlandse kust, winter 1980/1981. *Vogeljaar* 29: 232-238.
- CASTELIJS H. *et al.* 1981. Jacht op Westerschelde. *Vogeljaar* 29: 72-73.
- FOKKEMA J. 1981. Draadslachtofferonderzoek bij Heerenveen. *Vanellus* 34: 143-145. — In de periode april 1973-oktober 1977 werden 1672 slachtoffers geteld, behorend tot 54 soorten. Het aanbrengen van spiralen rond de draden leidde tot een aanzienlijke vermindering van het aantal slachtoffers.
- HAAGSMA J. *et al.* 1981. Botulismus bij watervogels in Nederland in 1979-1980. *Vogeljaar* 29: 57-60.
- DE HAAN N. 1981. Duikendensterfte op het IJsselmeer. *Vogels* 1: 107-108. — Sterfte van tienduizenden duikenden in snoekbaarsnetten.
- HARMSSEN H. H. 1981. Vogels verstregeld in nijlón vislijnen. *Vogeljaar* 29: 255.
- HAVERSCMIDT F. 1981. Vangst van een Raaf in kraaienkooi. *Vogeljaar* 29: 70-71. — Vangst op 28 januari 1978 in „het noordoosten van Overijssel”. Auteur wijst erop dat in dergelijke kooien ook regelmatig Buizerds en Haviken worden gevangen.
- VAN KLINKEN J. 1981. Onthutsende dreiging van windmolens. *Vogeljaar* 29: 301-305.
- KOK A. H. & UMMELS J. M. P. 1981. Buizerdsterfte ten gevolge van vergiftiging bij Bemelen. *Vogeljaar* 29: 150-152.
- KUYK F. 1981. Literatuuronderzoek naar de verspreiding en het groepsgedrag van meeuwen in Nederland. Rapport Rijksluchtvaartdienst, 's-Gravenhage. — Een inventarisatie ten behoeve van nader onderzoek naar nieuwe maatregelen ter voorkoming van aanvaringen tussen vliegtuigen en meeuwen.
- VAN PAASSEN A. G. 1981. Onderzoek naar maaislachtoffers en het effect van beschermende maatregelen in enkele weidegebieden in Friesland. *Vanellus* 34: 30-38.
- SCHIEKKERMAN H. 1981. Stookolieslachtoffers. *Aythya* 20(3): 8-15. — Resultaten van 49 tellingen in de periode van 19 december 1980 tot 1 maart 1981 langs het strand tussen Wijk aan Zee en Egmond aan Zee.
- SLUYTER T. & PANNEKOEK J. 1981. Stookolieslachtoffers in het Deltagebied gedurende de winter 1980/81. *Sterna* 25(2): 44-48. — Van de 2541 aangespoelde vogels verdeeld over 58 soorten waren er 1814 besmeurd met olie.
- SWENNEN C. 1981. Vogelsterfte door parasieten, een laat effect van de afsluiting van de Zuiderzee. *Vogeljaar* 29: 120-124.
- 1981. Zeevogelsterfte door olieverontreiniging in de winter 1980/81. *Waddenbulletin* 16: 72-75. — Op grond van voorlopige gegevens wordt geschat dat 50 000 vogels — vooral soorten van open zee — omkwamen. Enige achtergrond informatie en vergelijking met eerdere seizoenen.
- VERHEIJEN F. J. 1981. Bird kills at tall lighted structures in the USA in the period 1935-1973 and kills at a Dutch lighthouse in the period 1924-1928 show similar lunar periodicity. *Ardea* 69: 199-203. — Onderzoek in Amerika en Nederland toont aan dat een kunstmatige lichtbron de natuurlijke ruimtelijke lichtverdeling als voorwaarde tot oriëntatie dermate verstoort, dat vogels er niet tegen opgewassen zijn. Maanlicht kan de natuurlijke eigenschappen van een lichtveld herstellen.
- Gebieden**
- JANSEN D. 1981. De Moerputten. *Vogels* 1: 117. — Korte beschrijving van een 118 ha groot moerasgebied ten westen van 's-Hertogenbosch.
- JANSSEN J. 1981. De Weerribben: het meest waardevolle moerasgebied van Noordwest-Europa. *Natura* 78: 373-377. — Algemeen artikel waarin ook melding wordt gemaakt van het broeden van drie soorten kiekendieven. Bedreigingen worden aangestipt: verlandings, dichtgroei, waterverontreiniging en recreatie.

- KORIDON A. H. *et al.* 1981. De Oostvaardersplassen. Ontwikkeling en onderzoek van een nieuw natuurgebied in Flevoland. (Flevobericht 169) Rapport Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, Lelystad. — Historie, bodem en water, vegetatie en fauna van dit gebied; een aparte paragraaf is aan botulisme gewijd.
- LEBRET T. 1981. Weidevogelreservaten in het Veerse Meer. *Vogels* 1: 152-155. — Beheer en vogelstand op Middelplaten (315 ha) en Goudplaat (85 ha).
- OUWENEEL G. L. 1981. Tien jaar afsluiting Haringvliet. *Vogels* 1: 54-57.
- TIEDEMA D. & MEUZELAAR K. 1981. Het verdwenen paradijs. *Vogels* 1: 115-116. — Beschrijving van de vogels in een hoogstamboomgaard in Gorinchem.
- VAN DER WAL R. 1981. Wat betekent de Markerwaard voor de vogels? *Vogels* 1: 157-159.
- den bij het bemesten van natuurterreinen op de Waddeneilanden teneinde ganzen een alternatief te bieden voor graspercelen.
- DE JONG J. 1981. Het bijvoeren van Kerkuilen in de winter. *Vanellus* 34(6): 164-166.
- PRUYT M. & VEENENDAAL E. 1981. Onderzoek naar het effect van de ruilverkaveling Assendelft op de weidevogelstand. *Grutter* 5(6): 107-111.
- ROOTH J. 1981. Geen vreemde vogels in de bijt! *Vogels* 1: 199. — Standpunt ten aanzien van geïntroduceerde vogelsoorten in Nederland.
- VOGELWACHT UTRECHT 1981. Geven wij, vogelaars, al onze gegevens aan de overheid? *Vogeljaar* 29: 251-254.
- WATTEL J. & OSIECK E. 1981. Een Nederlandse „Rode Lijst”. *Vogels* 1: 76-77. — Concept-lijst van bedreigde vogelsoorten en soorten waarvan het voorkomen in Nederland van internationale betekenis is.
- VAN DER ZANDE A. N. & TER KEURS W. J. 1981. Nestkasten en natuurbeschermingsonderzoek. *Vogeljaar* 29: 239-247. — Over het gebruik van nestkasten bij het onderzoek naar de effecten van openluchtrecreatie op broedvogels.

Vogelbescherming en natuurbeheer

- JOENJE W. 1981. Begrazing door ganzen schadelijk? *Waddenbulletin* 16: 178-179. — Korte notitie over het voorbehoud dat gemaakt dient te wor-

Johan Bekhuis & Paranka Surminski

